

Memo

Aan: Rinus Otte

Van: [REDACTED]

Datum: 16 november 2017

Betreft: Terugkoppeling expertmeeting 'Heroriëntatie op de toepassing van de straftoemings- richtlijnen bij het opleggen van de strafbeschikking' van 30 oktober 2017.

Aanleiding

Mr. drs. [REDACTED] heeft in zijn rapport (Strafvorderlijke kader OM-strafbeschikking) aangegeven dat de bedoeling van de wetgever (met de Wet OM-afdoening) was om de handhaving van delicten waarvoor de strafbeschikking bedoeld is op niveau te laten plaatsvinden in een lichte- niet rechterlijke- strafforderlijke procedure en wel zodanig dat de rechter ontlast wordt. Afdoening door middel van een strafbeschikking dient volgens de wetsgeschiedenis een korting op te leveren ten aanzien van de strafeis bij dagvaarding en de verwachting was dat daarmee de strafrechter zou kunnen worden ontlast. Het college heeft op 1 september 2016 het Strafvorderlijk kader OM-strafbeschikking (rapport van mr. drs. [REDACTED] vastgesteld en de aanbevelingen onderschreven.

In het kader van het verbeterprogramma Strafvordering OM2020 worden inmiddels acties ondernomen om de kwaliteit van de strafbeschikking te verbeteren. Ook worden maatregelen getroffen om het aantal verzetzaken terug te dringen, zoals verkorten van doorlooptijden, overleg met de rechtspraak over uitbreiding van zittingscapaciteit om voorraden weg te werken, beperken van de herbeoordeling en heroriëntatie op de toepassing van straftoemingsrichtlijnen bij het opleggen van de strafbeschikking. Het college heeft gevraagd om de hoogte van richtlijnen en de ruimte die de officier van justitie in de straftoemeting (nodig) heeft te evalueren. De Landelijke Commissie Strafvorderingsbeleid (LCS), ingesteld om het college te adviseren over het strafforderingsbeleid, heeft aangegeven hierover een expertmeeting te willen organiseren. Deze bijeenkomst heeft inmiddels op 30 oktober jl. plaatsgevonden.

In de tussentijd zijn ook verschenen de rapporten van Knigge, *Beproefd verzet* en *Wordt vervolgd: Beschikt en gewogen*. Hierop heeft het College aan de minister een beleidsreactie gegeven op 8 augustus 2017. Ook de aanbeveling van Knigge in *Beproefd Verzet*, dat het wenselijk is dat het OM bij de straftoemeting (meer) met dezelfde maat meet als de rechter is door het college onderschreven, zeker ook omdat een te groot verschil in straftoemeting tot onnodig hoge aantallen verzetzaken leidt.

De brief sluit af met de zin dat op dit moment wordt onderzocht of met het verlagen van de straftoemeting bij de strafbeschikking ten opzichte van de eis ter terechtzitting een zinvolle en verantwoorde bijdrage kan worden geleverd aan het terugdringen van de aantallen zaken waarin verzet wordt ingesteld.

Het is deze vraag die de LCS op de expertmeeting met 40 officieren van justitie centraal heeft gesteld en met de aanwezigen heeft besproken.

Uitkomst expertmeeting 'Heroriëntatie op de toepassing van de straftoemings-richtlijnen bij het opleggen van de strafbeschikking' van 30 oktober 2017.

De uitkomsten zijn in lijn met wat [REDACTED] voorstelt en daarom in het kort weergegeven:

- Het OM zal zich bij aanbieden van omsb vwb de straftoemeting richten op de ZM/LOVS;
- Niet gekozen werd voor een korting als oplossing tegen aantal verzetten, noch voor een aparte richtlijn voor strafbeschikkingen;
- Op zitting gaat OM uit van haar eigen richtlijnen.

Toelichting:

De officieren sloten zich aan bij de gedachte dat de officier van justitie bij het opleggen van een strafbeschikking optreedt als rechter en daarom ook zou moeten uitgaan van de straftoemeting die daar gebruikelijk is.

Wij adviseren een extra korting achterwege te laten¹. Dit matcht niet met de magistratelijke rol van de officier van justitie als hij (net) als (de) rechter een straf oplegt bij een strafbeschikking, die immers dezelfde rechtsgevolgen heeft als een veroordelend vonnis. En het zou dubbelop zijn ervan uitgaande dat de OM richtlijnen strenger zijn dan de LOVS oriëntatiepunten. Dus als we op de stoel van de rechter gaan zitten moeten we er niet nog eens 20% vanaf doen. Bargaining met de verdachte past hier niet.

(Het OM heeft door de verplichte indexering van geldboetes de laatste jaren hogere boetebedragen in haar richtlijnen dan het LOVS in haar oriëntatiepunten. Ook de ‘politieke verdubbelaars’ in de richtlijnen, die hoger zijn de ZM hanteert (vgl VPT OM + 200%, ZM 33-100%) leiden tot verschillen. Zelfs met kortingen van 20% zijn de boetebedragen dan soms nog hoger dan de ZM.)

Bovendien komt uit een analyse door [REDACTED] van de FactFactory naar de redenen voor verzet naar voren dat financiële redenen niet doorslaggevend zijn voor het indienen van verzet, althans dit onderzoek onderbouwt die veronderstelling niet.

Ook het idee van aparte richtlijnen voor de strafbeschikking werd door iedereen op twee na afgewezen, het zou leiden tot onduidelijkheid (bestaan van 3 richtlijnen, als je die van de ZM meerekent) en het is moeilijk uit te leggen dat er verschillende richtlijnen bestaan. In het contact met de verdachte of in de motivering, die eventueel op de strafbeschikking kan komen kunnen de voordelen uitgelegd worden. Voordelen voor de verdachte zijn dat de zaak kan worden afgedaan in een snelle procedure en niet openbare setting. De officier maakt dezelfde afwegingen als de rechter en kan de verdachte erover informeren dat op een zitting de officier van de eigen richtlijnen zal uitgaan die strenger kunnen uitvallen.

Bij dagvaarden zal het OM wel uitgaan van de eigen strafvorderingsrichtlijnen. De officier van justitie zit dan meer in de rol van behartiger van de belangen van de samenleving en van het slachtoffer. Gastspreker op de expertmeeting en filosoof [REDACTED] vindt dat het goed is als er verschillen zijn in de richtlijnen van het OM en de ZM-oriëntatiepunten. Op zitting moet er ruimte zijn voor discussie/debat (het requisitoir kan dan als vertrekpunt dienen voor de onafhankelijke rechter), dat is productief, gezond

¹ Dit lijkt anders dan [REDACTED] voorstelt hieronder bij punt 4 (“De straftoemeting waar mogelijk te richten op de rechterlijke straftoemeting ieder geval een substantieel percentage lager te gaan zitten dan de richtlijn die als basis dient voor de eis”), maar wij kiezen niet voor een korting op de eigen richtlijnen, maar voor het richten op/naar de straftoemeting van de ZM, wat waarschijnlijk neerkomt op hetzelfde, namelijk een iets gunstigere afdoening dan volgens de eigen richtlijnen.

en leidt tot vooruitgang in ons denken en dat is goed voor het continue leerproces over o.a. strafwaardigheid.

Bovendien betreft het OM bij de totstandkoming van sommige richtlijnen de burgers dmv burgerfora en enquêtes en dat leidt soms tot strengere richtlijnen dan die het LOVS hanteert (vgl verkrachting), juist daar wil het OM in haar vervolgingsbeleid bepalend zijn en de rechter overtuigen van dat beleid en de argumenten daarvoor.